

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU: AĞUSTOS 1949
AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ: İHSAN HİNÇER

No. 181

AĞUSTOS 1964

YIL: 16 — CİLT: 9

1064 TE KARS'IN FETHİ İLE ANADOLU'DA TÜRK — ELİ'NİN BAŞLANGICI KURULMUŞTUR

Yazan : KIRZIOĞLU M. Fahrettin

Kars'ı Tanıtma Derneği Selçuklu Fethi'nin
Kutlama Komitesi Başkanı

Uğurlu eliyle Anadolu'da yeni ve ebedi bir Türk - Eli kuran Selçuklu Sultan Alp - Arslan (1063 - 1072), Eylül 1063 te tahta geçişinden altı ay geçmeden, başkent Rey'den bir ordu ile çıkarak, "İlk - Batı Seferi" ni yaptı. Bu sırada, zayıflayan Abbaslılar ile başına buyruk olan Vâlilerin istiklâl ve genişleme hevesleri yüzünden İslâm dünyası Anadolu yönünde de gerilemiş: Malatya'dan Tiflis'e değin uzayan yerler, Rum - Kayserliği de dediğimiz Bizanslılar'ın eline geçmişti. Bu arada, Anadolu'nun doğu - kapısı Kars ili bölgesi de, 1045 ten itibaren Bizans işgal ve idaresi altında idi. Aşağı - yukarı Gökçeğöl'e dayanan Bizanslılar'ın sınırı, şimdiki Revan'dan geçen Zengisuyu üzerinden aşıyordu. Bu çizginin doğusunda, 950 yılında Gence'de kurulan Eski - Sakalar'ın torunları "Bala - Sakkan" (=Küçük-Sakalar) kolundan Kartuk oğlu Şeddâd'dan adlarını alan Türk Şeddâdî Emirliği bulunuyordu. 1020 den beri de, Revan'ın 27 km. güneydoğusundaki Eski - Oğuzlar (Arsaklılar) başkendi ve İslâm - Arap Vâlileri merkezi Divin'de, bunların bir kolu olan Divin - Şeddâdîleri kurulmuş ve Bizanslıların Ağrıdağ ile Arpaçayı başları arada, şimdiki Kars ilimizin doğu yarısı ile

Sosyalist Sovyet Ermenistanının batı yarısını içerisine alan ANI THEMASI'ndaki ordusunun saldırılarına yiğitçe karşı koyuyordu.

920 - 960 yılları arasında Ortaasya'da göçebe Türklerin yüzbinlerce çadır halkı ile toptan İslâm dinine girmeleri, bu gönüllü müminlerin gittikçe artan insan kalabalığı ve çoğalan sürülerini barındırmak için, komşu Müslüman ülkelerine yayılmalarına, onlarla vurusup yaşama kolaylığı aramalarına yolaçtı. Meydan Savaşı sonunda Gazneli Türklerini yenen Türkmenler'den Kınık boyundan gelen Selçuklular, İstiklâl kazanarak, Toğrul Bek idaresinde büyük bir devlet kurdular. Üç yıl önce Horasan'ın Nigabur şehrinde istiklâlini ilân eden Toğrul Bek (1037 - 1063), altın paralar kestiren ve güçlü bir imparatorluk kuran ilk Selçuklu Sultanı idi. Bunun oğulsuz ölümüyle taht, sonunda yeğeni (kardeşi oğlu) Alp-Arslan'a kaldı.

31 yaşında Bizans üzerine sefere çıkan 'Sultan Alp-Arslan, dokuz yaşındaki Velihađ adayı oğlu Melikşâh'ı da yanında getirip, 1064 baharı sonlarında onu —milleçe ve orduya sevdirmek için fetihler yapmak üzere— Aras ile Ağrıdağları arasındaki Bizans'ın uç kale-

TIR

- 90)

REN

92)